

UNHCR
The UN Refugee Agency

OPETUSMATERIAALIA PAKOLAISUUDESTA

6-9-VUOTIAAT | TEHTÄVÄOPAS

Lisää opetusmateriaalia on osoitteessa: pakolaisapu.fi/koulut/

© 2019 UNHCR

ENNEN ALOITTAMISTA

Huomautus pakolaisten, turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien huomioon ottamisesta opetuksen suunnittelussa:

Ennen kuin tunneillasi tehdään pakolaisiin, turvapaikkoihin, kansallisuuteen ja maahanmuuttajiin liittyviä harjoituksia, mieti oppilaitasi. Onko heidän joukossaan pakolaisia, turvapaikanhakijoita tai henkilöitä vailla kansalaisuutta?

Jos on, sinun kannattaa ehkä puhua heidän ja heidän vanhempiansa (oppilaiden iän mukaan) kanssa. Jos mahdollista, ota huomioon vanhemmilta ja oppilailta saamasi ideat ja palaute opetuksessasi. Pyydä heitä vastaamaan kysymyksiin, mutta vain, jos he ovat selvästi ilmaisseet, että ovat halukkaita vastaamaan kysymyksiin tai puhumaan näistä aiheista.

Kansalaisuudettomilla henkilöillä ei ole minkään valtion kansalaisuutta. Kansalaisuudettomuuteen on monia syitä. Esimerkiksi joissakin maissa etnisiä tai uskonnollisia ryhmiä ei tunnusteta maan

kansalaisiksi sen lainsäädännössä. Jotkut lapset syntyvät sen maan ulkopuolella, jonka kansalaisia heidän vanhempansa ovat, eivätkä saa vanhempiansa maan tai syntymämaansa kansalaisuutta. Joissakin maailman maissa on voimassa lainsäädäntö, jonka mukaan äidin kansalaisuus ei siirry lapsille.

Kansalaisuudettomilla ihmisillä voi olla vaikeuksia perusoikeuksiensa toteutumisessa. Niitä ovat muun muassa liikkumisenvapaus sekä oikeus opiskeluun, terveydenhoitoon ja työhön. Ilman näitä välttämättömyyksiä he kohtaavat usein vastoinkäymisiä ja pettymyksiä.

Jos luokassasi on kansalaisuudettomia oppilaita, käytä harkiten ”maan” ja ”kansalaisuuden” kaltaisia sanoja. Niiden sijaan voit puhua oppilaiden ”kodista” tai ”kulttuurista”.

OPPIMISTEHTÄVIÄ

Tässä oppaassa esitellään tehtäviä, joita voit toteuttaa opetuksessasi ja joiden avulla oppilaat oppivat ryhtymään tekoihin pakolaisten hyväksi.

1

OPPIMISTAVOITTEET

Oppilaat ja heidän perheensä saavat mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja muodostaa yhteisön.

Järjestetään kerran kuukaudessa ennen koulun alkamista yhteinen aamiainen opettajien, hiljattain maahan saapuneiden pakolaisperheiden vanhempien ja muun kouluyhteisön kesken.

2

OPPIMISTAVOITTEET

Sen ymmärtäminen, että ei ole helppoa aloittaa uudessa luokassa.

Keskustellaan siitä, millaista on aloittaa uudessa koulussa, kun on vasta saapunut uuteen maahan.

Vaihe 1: Pyydä oppilaita valitsemaan asioita, joissa he kaipaivat opastusta. Niitä voivat olla esimerkiksi: mitä tehdään, kun tullaan luokkaan, mitä tehdään, kun lähdetään välitunnille, mitä täytyy ottaa kouluun mukaan jne.

Vaihe 2: Oppilaat voivat kirjoittaa ja kuvittaa koulua ja luokkaa koskevan oppaan uusille oppilaille.

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Uudessa koulussa aloittaminen voi olla vaikeaa ja raskasta. On hienoa, että te kaikki olette pohtineet, kuinka luokalle tulevia uusia oppilaita voidaan auttaa. Se on ystävällisesti tehty, ja kiitän teitä siitä.”*

3

OPPIMISTAVOITTEET

Yhteistyön tekeminen ja yhdessä luominen niin, että jokainen osallistuu. Sen ymmärtäminen, että jokaisen panos on tärkeä.

Tehdään yhdessä pakolaisiin liittyvä luova tehtävä ja jaetaan se pakolais- tai kouluuyhteisön kanssa esimerkiksi kutsumalla vanhemmat tai muut luokat katsomaan esitystä.

Esimerkki 1: Näyttelyn valmistelemine ja pitäminen

Esimerkki 2: Tanssiesitys tai näytelmä

Esimerkki 3: Runonlausuntaesitys

Esimerkki 4: Satukirjan kirjoittaminen

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Tämä on ollut mahtava tapahtuma, ja jokainen teki osansa sen onnistumiseksi. Tällaisten tehtävien avulla voimme oppia, miten tärkeä jokaisen antama panos on.”*

4

OPPIMISTAVOITTEET

Oppilaat ja heidän perheensä saavat mahdollisuuden tutustua toisiinsa ja

Kouluvuoden alussa järjestetään tervetuliaisilta tai kuukausittainen aamiainen koulun uusille tulokkaille. Tapahtumassa on pelejä ja leikkejä, joiden avulla ihmiset tapaavat ja tutustuvat toisiinsa. Oppilaat voivat valita pelejä ja leikkejä, valmistaa ruokia ja juomia tai laulaa tervetuliaislaulun.

5

OPPIMISTAVOITTEET

Yhteistyön tekeminen ja yhdessä luominen niin, että jokainen osallistuu. Sen ymmärtäminen, että jokaisen panos on tärkeä.

Tehdään yhdessä 7–9-vuotiaille satu- tai kuvakirja, joka sisältää oppilaiden sanelemia tai kirjoittamaan opettelevien oppilaiden kirjoittamia tarinoita. Tarinat voivat kertoa seuraavista asioista:

- 1: omat kokemukset
- 2: mitä oppilaat ovat oppineet pakolaislasten kokemuksista uuteen kouluun tai asuinpaikkaan totuttelemisesta.

Kirja voidaan lahjoittaa koulun kirjastoon tai lähikirjastoon. Myös jokaiselle oppilaalle voidaan antaa yksi kappale.

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Kirjan tekeminen yhdessä on ollut hieno kokemus, ja jokainen teki osansa sen onnistumiseksi. Tällaisten tehtävien avulla voimme oppia, miten tärkeä jokaisen antama panos on.”*

6

OPPIMISTAVOITTEET

Myötätuntonen eläytyminen vastikään maahan saapuneiden pakolaislasten tilanteeseen.

Kirjoitetaan kirjeitä koulun aloittaville pakolaislapsille siitä, mitä heillä on odotettavissa ensimmäisenä päivänä tai viikkona. Kirjeet voidaan kääntää heidän äidinkielelleen.

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Kiitokset kirjeiden kirjoittamisesta näille vasta maahan tulleille lapsille. On tärkeää yrittää ymmärtää toisten tilannetta, kun siihen on mahdollisuus.”*

7

OPPIMISTAVOITTEET

Omasta maasta turvapaikkaa hakevien lasten tilanteen ymmärtäminen.

Jotkin vastaanottokeskukset tai -verkostot tarjoavat tietoa ja opastusta kyseisen maan turvapaikkamenettelyyn.

Vaihe 1: Selvitä verkosta hakemalla tai ottamalla yhteyttä vastaanottokeskukseen tai -verkostoon, mikä taho voisi auttaa oppilaitasi vastaanottokeskusjärjestelmän ja turvapaikkaprosessin ymmärtämisessä.

Vaihe 2: Jotkin keskuksset voivat lähettää yhteyshenkilön vierailemaan luokassa tai koulussa, ja joissakin maissa on mahdollista olla yhteydessä tai tavata keskuksissa olevia nuoria esimerkiksi kirjeenvaihdon, jalkapallopelin tai pelihetken merkeissä.

Vaihe 3: Selvitä, millä tavoin oppilaasi voisivat oppia käytännön kautta turvanpaikanhakijalasten ja -oppilaiden kokemuksista omalla alueellasi.

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Kiitokset kaikille vierailuun tai tehtävään osallistuneille henkilöille.”*

8

OPPIMISTAVOITTEET

Sen ymmärtäminen, että jotkut lapset saattavat tarvita fyysistä tai sosiaalista tukea, johon voimme omalta osaltamme hankkia varoja.

Järjestetään leivontatapahtuma, kykyjenetsintäkilpailu tai muu varainhankintatapahtuma ja lahjoitetaan kerätyt varat paikkakunnalla olevia pakolaisia auttavalle paikalliselle järjestölle.

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Kiitokset kaikille teille oppilaille, jotka osallistuitte tapahtuman järjestämiseen.”*

9

OPPIMISTAVOITTEET

Perheiden ottaminen mukaan luokan toimintaan auttaa ymmärtämään sitä, miten moninainen ja kiinnostava oma luokka on.

Vaihe 1: Pyydä vanhemmilta ideoita tapahtumapäivästä, jolla juhlistetaan kulttuurien erilaisuutta (esim. ruoka- tai kulttuuritapahtumat).

Vaihe 2: Pyydä oppilaat esimerkiksi piiriin istumaan ja esitele vanhempien ideoita, joista oppilaat voivat valita heitä kiinnostavia ehdotuksia.

Mahdollinen loppukommentti jälkikeskusteluun: *“Kiitokset kaikille oppilaiden vanhemmille osallistumisesta.”*

Lisää opetusmateriaalia on osoitteessa:
pakolaisapu.fi/koulut/

Nämä opetusmateriaalit on laatinut Mialy Dermish, ja laatisessa on avustanut Laetitia Lemaistre.